

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Cím:

Forrás:

Elkészült Dózsa György

százkilencven mázsás monumentális szobra

Kilenc mellékalak az emlékművön — Beszélgetés

Kiss István szobrászművésszel

És. Hely,

1960. júl. 30.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Idő

Személy

Helyszám

73

Dózsa György

"1960"

Az egyik adósságot már törlesztettük, Ady Endre szobra ott magasodik a hajdani Japán Kávéház mellett. A másikat is hamarosan lerójuk. Amelyért éppen Ady tusakodott annyi haraggal, annyi elszántsággal: „Szobrot kellene kapnia Dózsa Györgynek...” Szobrot kap Dózsa György.

Aki vésőjével kőbe formálta Dózsat, fiatalember. Harminchárom éves. Alacsony, fekete ember, arca keskeny; írónak vagy tanárnak nézné az ember, nem a gigantikus mézskőfigurák megmintázójának. Pedig Kiss István már jónevű ismert művész. A diósgyőriek Lenin-szobrát látják nap, nap után, az angyalföldiek díszkútját, s a múlt évi tanácsköztársasági tárlat egyik legmarkánsabb kompozíciója is az övé volt: Berény Róbert plakátja alapján készülő, fegyverbe hívó bronz figurája. Eddigi legnagyobb munkája a Dózsa szoborcsoport.

— Még 1953-ban írták ki a pályázatot — mondja —, éppen akkor, amikor diplomamunkára készültem a főiskolán. Mintegy száz pályamunka közül az én Dózsamra esett a zsűri választása.

A Százados úti művésztelep egyik ütött-kopott műterme előtt áll a kilenc, monumentális mellékalak. Átlagos magasságuk három és fél méter. Az egyik Nagybotú Lőrincet ábrázolja, a másik Tiborcra emlékeztet, odébb kereszt-katonára szorítja kardját. Lőrinc mellett tótkalapos paraszt száját szakítja harsány kiáltás.

Kiss István a Lőrinc-figura születését meséli:

— Tucatnyi variációból kísérleteztem. Lőrinc az én elképzelésemben kora haladó értelmiségének, a huszita törekvésű papnak egyik kiemelkedő alakja. Gondoltam én itt Petőfi-fejre, sőt, Ady-fejre is, de mindez félrevitte volna mondanivalómat.

Lőrinc arca kiművelt, nyílt

tekintetű, valami fanatikus tűz hevíti. Eötvös regényhőisére gondol az ember. Kiss István a mellékalakok megmintázásánál nem a bevált, talán éppen ezért konvencionális megoldást választotta. Az ő figurái külön-külön semmit sem cselekednek, egy szituációban: a harcra készülődés pillanatában ábrázolja őket.

A fő alak, a négy és fél méter magas, robusztus Dózsa-figura még a műteremben áll. Gipszfigurák, állványok, félig kész tanulmányok között. Fejét magasra emeli, összeszorítja száját. Jobbjában törökös buzogányt tart, bal kezét kardján pihenteti. Csupa erő, csupa nyugalom, csupa szenvedély. A törhetetlen lázadó, az örök forradalmár.

— Évekig dolgoztam megmintázásán — mondja a szobrász. Dózsaról ugyanis egyetlen hiteles kép sem maradt fenn. Az ember szabadjára engedhetné fantáziáját, ha már nem alakult volna ki a köztudatban egy sajátos Dózsa-arc. A fantáziát és az eddigi Dózsa-ábrázolásokat kellett egybe olvasztanom.

Eldőlt a szoborcsoport végleges helye is. A Palota térre kerül, a régi tüze-emlékmű helyére. A háttérben magasodó tömör bástyafal, az erőszerű várpalota kitűnő nyugalmas háttér. Az emlékmű előtt tágas, nyílt teret alakítanak ki, az Attila körüli villamost is másfelé vezetik el. A fő szobor felállítására egyelőre még bizonyos műszaki problémákat okoz. Százkilencven mázsa súlyú, ilyen hatalmas szobrot még nem készítettek nálunk. Ugy tervezik, hogy a Várból sínpályán vagy csúszdán bocsátják majd le talapzatára. A talapzat betonozása és a támfal felhúzása hamarosan megkezdődik.

Dózsa György szobrát még ebben az évben felavatják.

Tabák András